

Lausunto asiassa hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta

Erikoiskaupan liitto Etu ry lausuu seuraavaa.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on saanut runsaasti lausuntoja liittyen hallituksen esitykseen arvonlisäverolain muuttamisesta HE 141/2024 vp. Erikoiskaupan liitto ETU ry esittää usean muun lausunnonantajan tapaan kriittisen näkemyksen erityisesti kirjojen ja lääkkeiden arvonlisäverokannan korottamisesta 10 prosentin verokannasta 14 prosentin kantaan.

Kirjojen arvonlisäverotus

Erikoiskaupan liitto muistuttaa, että Euroopassa kirjojen arvonlisävero on keskimäärin kuusi prosenttia. Esitetyn korotuksen myötä kirjojen verotus tulee olemaan eurooppalaisittain kärkipäässä Suomessa. Tämä siitä huolimatta, että Suomessa yleisesti arvostetaan lukemista, kirjallisuutta ja sivistystä. Hallitusohjelmassa esitetään huolta suomalaisten lukutaidon kehittymisestä ja hallituksen tahtotilana on lukutaidon lisääminen. Kirjojen verotuksen kiristäminen on ristiriidassa näiden tavoitteiden kanssa.

Erikoiskaupan liitto pitää erikoisena, että sanoma- ja aikakauslehdet jätetään nykyisen alemman verokannan piiriin samalla, kun kirjojen verokantaa nostetaan. Nykyiset EU-säädökset mahdollistaisivat kirjoille jopa nollaverokannan, jota joissain maissa myös sovelletaan.

Verokannan nosto ei tule tuottamaan odotettua verotulojen kasvua, kun kirjojen myynti samalla laskee. Veronkorotuksella tulee olemaan merkittävä negatiivinen vaikutus jo muutenkin heikossa tilanteessa oleville kirjakaupoille. Vaarana on, että varsinkin pienemmät kirjakaupat ja pienemmissä kaupungeissa sijaitsevat kirjakaupat joutuvat vaikeuksiin. Huomionarvoista on se, että syyskuussa 2024 voimaan astunut yleisen arvonlisäverokannan nosto on jo heikentänyt kirjakauppojen kannattavuutta. Keskimääräisesti kirjakauppojen myynnistä noin puolet tulee kirjoista ja loput muista tuotteista.

Kirjojen arvonlisäveron kiristysten myötä myös kirjailijoiden tulot tulevat pienentymään.

Erikoiskaupan liitto esittää, että kirjojen arvonlisäverotus pidetään ennallaan, kun veronkorotuksen nettovaikutus on hyvin pieni suhteessa sen aiheuttamiin haittoihin.

Lääkkeiden arvonlisäverotus

Lääkkeet ovat välttämättömyyshyödykkeitä, joita tulisi verottaa mahdollisimman kevyesti. Erikoiskaupan liitto huomauttaa, että jo nykyisellä hintatasolla useat suomalaiset joutuvat tinkimään tarpeellisten ja lääkärin määräämien lääkkeiden hankinnasta oman terveytensä kustannuksella. Ostovoiman heikentyminen ja yleinen taloudellinen tilanne näkyy monen suomalaisen kukkarossa. Kun samaan aikaan vuotuisia omavastuuosuuksia ja julkisen terveydenhuollon maksuja korotetaan, on tilanne monille kestämaton.

Lääkkeiden arvonlisäverotuksen korotuksen myötä valtion kustannukset lääkekorvausten muodossa tulevat nousemaan. Kuten hallituksen esityksen vaikutusarviossa todetaan, tulee lääkkeiden arvonlisäveron korotus nostamaan lääkekorvausten määrää.

Erikoiskaupan liitto näkee, että lääkkeiden arvonlisäveron korotuksesta tulisi luopua.

Lopuksi

Erikoiskaupan liiton mielestä on täysin välttämätöntä, että julkinen talous saadaan tasapainoon ja krooninen alijäämä kurottua umpeen. Verotuksen kiristämisellä on kuitenkin usein päinvastainen vaikutus verotuottojen kasvattamiseen suhteen. Liian kireällä verotuksella todelliset verotuotot saattavat jopa laskea. Veron kevennyksillä saadaan taas aikaan taloudellista toimeliaisuutta, lisätään kulutusta ja synnytetään uusia työpaikkoja, jolloin vaikutus kokonaisverokertymään on positiivinen.

Kulutukseen kohdistuvien veronkorotusten kohdalla on tärkeää tehdä arvovalintoja ja kohdistaa veronkorotukset entistä enemmän haittaveroihin ja kerätä tuottoja sieltä missä kyse ei ole välttämättömyyshyödykkeistä.

Jukka Ropponen

Johtaja, lakiasiat ja edunvalvonta

Erikoiskaupan liitto Etu ry